

OSCAR COOK

DEEL 6

OPMERKELIJK VREEMDE

GEBEURTENISSEN

Leesexemplaar

OSCAR

Opmerkelijk vreemde gebeurtenissen

COOK

VERA VAN RENTERGHEM

P E L C K M A N S

*Voor kleine Sophia, die de kosmos in haar ogen draagt,
en voor wie ik mijn leven zou verpanden.*

Leesexemplaar

EEN VREEMD GERUIS DRINGT TOT me door. Mijn ogen proberen te wennen aan het duister. Ik schuifel op mijn knieën, tastend met mijn handen over een glibberige plankenvloer. Mijn schouder botst tegen een ruwe wand. Snelle voetstappen naderen. Ik houd mijn adem in. Kaarslicht flikkert in een ruw mannengezicht. Hij grijpt me bij de kraag en schudt me dooreen. Het postuur van de man past perfect bij zijn dubbelgespiede stem: ‘Wat doe jij hier?’

‘Hé, blijf met je poten van Oscar af!’ hoor ik roepen.

Het goeie nieuws: Stiene is in de buurt. Het slechte nieuws: de kleerkast draait zijn kaars naar alle hoeken van de ruimte, vindt Stiene tussen houten kratten en gooit haar naast me neer.

Ze trilt als ze haar schouder tegen de mijne drukt. ‘We zijn niet terug thuis. Maar waar dan wel?’ fluistert ze. Ze slaat haar armen om haar lijf. De lucht is zo koud dat je die in stukken kunt hakken.

De kaars werpt schimmige schaduwen op de grote

houten kisten. Een misselijkmakende urinestank hangt in de lucht. Verderop staan twee andere figuren. De ene, een ouderling met een bochel en een dwaze grijns op zijn gezicht, leunt met zijn elleboog op een ton. De andere – een jongen van veertien of vijftien – wiebelt van het ene been op het andere. Ik voel me duizelig, alsof alles om me heen aan het deinen is.

De Ouderling komt ons tegemoet. Hij houdt zijn hoofd scheef en kijkt ons met een nietszeggende blik aan, want zijn pupillen zijn bedekt met een half doorschijnend vlies. Mijn hart klopt in mijn keel. ‘Weet je wat onze kapitein doet met verstekelingen op z’n schip?’ zegt hij.

‘In het water gooien met een steen rond de nek’, grijnst de Kleerkast. ‘Vroeger zou onze kapitein dat nooit hebben gedaan, maar nu wel. Het geluk is niet aan jullie kant, schatjes.’

‘Verstekelingen? Schip?’ stamel ik.

‘Ik zou jou,’ de Kleerkast wijst naar Stiene, ‘een per ongeluk op het schip gesukkeld zeemeerminnetje kunnen noemen.’ Hij werpt zijn blik op mij. ‘Maar jij kunt alleen maar een ongewenste, rotte, uit zijn bek stinkende kabeljauw zijn.’

‘Jack, jij en je stomme gedoe over zeemeerminnen altijd! We moeten die griet meteen overboord gooien. Meisjes op ’n schip brengen ongeluk.’ De Ouderling komt voor me staan en geeft een schop tegen mijn sche-

nen. ‘Laat me denken wat we met jou kunnen aanvangen. Ik kan je vierendelen en naar de kombuis brengen. De kok heeft al lang geen vlees meer gekookt. We ver- gaan van d’honger.’

De jonge kerel komt plots uit de schaduw, wringt zich tussen mij en de Ouderling en zegt: ‘Wacht, Rufus. Ik heb een beter idee.’ Terwijl Rufus, de Ouderling, foertert dat een jongeling met niet meer dan een slok zee- water onder zijn hersenpan onmogelijk iets beters kan bedenken, gaat de jongen verder: ‘We zwijgen over de verstekelingen tegen de kapitein, op voorwaarde dat ze voor ons een werkje opknappen waar we steenrijk van zullen worden.’ Zijn staalblauwe ogen beginnen te schitteren.

‘Wacht even, Tommy, bedoel je dat die twee stinkerds ervoor moeten zorgen dat onze buit groter wordt?’ zegt Jack, de Kleerkast. Zijn duim schiet over zijn schou- der naar de houten kratten waarboven de stank als een wolk blijft hangen.

Tommy knikt. ‘We laten hen het goedje stelen van de Russen op het eiland. In ruil voor hun leven.’

Eens geen doodsbedreiging krijgen, het zou een welkome verandering zijn.

HET GAAT VAN KWAAD NAAR erger sinds we naar het Witte Landschap met de Witte Waterput zijn gereisd. Ik begin te geloven dat we de vorige avonturen overleefd hebben omdat we voorbestemd zijn om gruwelijker dan ooit aan ons einde te komen. Zijn we ook vervloekt? De vervloeking van Stienes moeder speelt me duidelijk te veel parten.

Ik krijg de kans niet om mezelf nog langer te beklagen, want Rufus trekt me overeind en duwt mijn gezicht tegen een manshoge kist. De stank die uit de kist ontsnapt, is duizend keer erger dan de urinestank. Als ik kon, dan stopte ik mijn neus vol met de snuiftabak van mijn stokoude vriend, professor Otto. De oude stakker zit vast handenwringend op mijn terugkeer naar het Kraaiennest te wachten, het bejaardenhuis dat ik ooit nog heb verwenst. Ook Karel en Lise zullen lopen te ijsberen tussen de muren van hun kamertje. Of toch tenminste nadat ze hun achtendertigste spelletje poker hebben uitgevochten. Ik slik de heimwee naar

huis weg. En papa? De noot in mijn keel wordt zo dik dat slikken niet meer lukt.

‘In deze kist ligt ’n stapel zeeotterhuiden’, roept Rufus in mijn oor. Hij schraapt zijn keel. ‘Die hebben we in ruil voor enkele knikkers en ’n paar roestige spijkers gekregen van Noord-Amerikaanse indianen. Vraag me de naam van de stam niet, ‘k kan dat niet onthouden, we hebben al te veel vreemde volkeren ontmoet.’ Hij laat me los.

‘Het waren de Nootka’, onderbreekt Tommy hem. Ik keer me naar hem om. Hij houdt nu ook een kandelaar vast. De vlammetjes in zijn ogen hengelen naar Stienes aandacht. ‘Terwijl we de mast in King George Sound aan het repareren waren, kwamen de Nootka in verschillende kajaks naar ons toe gevaren. Een medicijnvrouw met een rammelaar in haar hand en een cape van cederbast dacht dat het schip en de bemanningsleden getransformeerde zalmen waren.’ Hij begint te grijnzen. ‘Ze dacht dat jij, Rufus, met je kromme rug, een bultrugzalm was.’

‘Heb ‘k jou iets gevraagd?’ snauwt Rufus. Hij rukt de kaars uit Tommy’s hand. ‘Wil je vuur vatten, kruitaap? Er hangt misschien nog buskruit aan je vingers.’

Tommy haalt zijn schouders op en werpt opnieuw een blik op Stiene, die in gedachten verzonken is. Ze hoort zijn flauwe kuchje niet. Denkt ze aan de Wampanoag, de stam die we in Salem leerden kennen?

‘De huiden zijn het zachte goud’, gaat Rufus verder. ‘Op de Chinese markt krijg je voor één pels ’n fortuin, genoeg om in Engeland ’n boerderij en ’n kudde schapen te kopen.’

‘Je verzint maar wat’, gooit Stiene eruit. ‘China ligt verschrikkelijk ver van Noord-Amerika! Hoe denk je daar te geraken met jullie gammele boot?’

‘Rustig maar, zeemeerminnetje, beledig ons schip niet’, komt Jack tussen. ‘Het heeft zijn zeewaardigheid al goed bewezen, hoewel ik het aantal keren dat we zijn lekgeslagen niet meer kan tellen. We zijn uit Engeland vertrokken in juli 1776 en nu is het al oktober 1778, reken maar uit hoelang we al op zee zijn!’ Hij blaast op zijn verkleumde handen en fronst nadenkend zijn wenkbrauwen. ‘Hoelang zitten jullie hier al verstopt? Waar en wanneer zijn jullie aan boord geklommen?’

Ik kijk Stiene verbijsterd aan. Dat we zijn teruggekeerd in de tijd had ik al in de gaten, maar dat we opnieuw eeuwen ver verwijderd zijn van ons eigen leven in de eenentwintigste eeuw, knaagt als een rat in mijn maag. Verbazingwekkend snel veegt Stiene de verbazing van haar gezicht weg. Ze recht haar rug en vult haar longen. ‘Toen jullie in King Huppeldepup Sound aangemeerd lagen, zijn Oscar en ik op het schip geklommen’, liegt ze zonder blikken of blozen. ‘King George Sound’, verbetert Tommy haar, maar ze doet alsof ze het niet hoort. Ze werpt haar handen in de lucht alsof ze de

wanhoop nabij is. 'We waren nieuwsgierig, dat was alles. We schrokken ons een ongeluk toen we merkten dat het schip plots vertrok. We konden niet meer aan land terugkeren! We probeerden nog snel een sloep te stelen om terug te varen, maar er was zoveel drukte op het dek dat het ons niet meer lukte. Toen hebben we ons hier in het ruim verstopt, hopend dat jullie snel naar King Huppeldepup Sound zouden terugkeren.'

Jack buigt zich naar Stiene, grijpt haar kin vast, duwt zijn voorhoofd tegen het hare en zegt: 'En wat deden jullie in King George Sound? Wij zagen er alleen maar indianen.'

Stiene trekt zich los. 'Ken je dan je eigen geschiedenis niet, Engelsman?'

Tommy grinnikt, maar zet een stap achteruit als Jack aanstalten maakt hem een klap te verkopen.

'De onafhankelijkheidsoorlog is volop aan de gang! De Amerikaanse patriotten willen van de kolonisten af! We zijn gevlucht voor het geweld van de patriotten tegen ons, Engelsen', roept ze uit. Ik knik alsof ik er alles van afweet, maar in tegenstelling tot Stiene blijven de lessen geschiedenis niet in mijn geheugen plakken.

't Tweetal is dus ook Engels', hoor ik Rufus mompelen. 'Dacht ik al, aan die rooie griet te zien. Ze lijkt 'n beetje op m'n nichtje in Aberdeen.'

Plots besef ik dat we vlekkeloos Engels praten. Op elke plek waar we belanden na een reis door tijd en

ruimte spreken we automatisch de taal die er gevoerd wordt.

‘Zijn jullie al zes maanden aan boord?’ Argwaan hinkelt in Jacks stem. ‘Het kan toch niet dat jullie de afschuwelijke tocht naar het noorden hebben doorstaan zonder een kik te geven! Jullie moeten geweten hebben dat we bijna vastzaten in het pakijs en dat we bijna te pletter waren gevaren tegen rotsen! Waarom hebben jullie het schip niet verlaten in Saint Lawrence Bay of Norton Bay? Of op alle andere plekken waar we voor anker gingen?’

‘Straf hé’, bluf ik op mijn beurt. De bijtende kou vertelt me dat we nog steeds hoog in het noorden zijn. ‘We bleven hopen dat jullie zouden terugkeren naar King George Sound.’

‘Als er iets is wat we lang kunnen volhouden, dan is het hopen’, zegt Stiene. Ze krabt over haar neus, alsof ze vreest dat ze de neus van Pinokkio heeft gekregen. Maar ze liegt deze keer niet. Tommy mompelt iets en loopt weg.

Jack zet een stap naar de ton links van hem en slaat er met zijn vuist tegen. ‘Aten jullie het walrussen vlees uit deze ton? Het smaakt erger dan teer! En waar hebben jullie gekotst en gescheten?’

‘Dat wil je niet weten’, snuift Stiene.

‘Pak aan,’ zegt Tommy, die met warme broeken en jassen over zijn arm komt teruggelopen, ‘jullie bibberen nog uit jullie vel.’

‘Wat ben jij van plan, Tommy? Geef je hun ook nog ons laatste restje rum? Waag het niet!’ gromt Jack.

Tommy doet alsof hij niets hoort en gaat verder: ‘Ik durf te wedden dat jullie al heel de tijd warmpjes tussen de pelzen hebben gelegen, maar dat luilekkerleventje is afgelopen. We zetten jullie aan land en jullie komen pas terug als jullie elk een dozijn zeeotterhuiden meegebracht hebben. Als jullie terug zijn, verzinnen we wel iets om jullie aan boord te laten en mee te varen. De kapitein beloofde dat we zuidwaarts gaan om te overwinteren. Hij zal wel te vermurwen zijn om jullie onderweg af te zetten in King George Sound.’

‘Maar hoe moeten we aan zeeotterhuiden geraken?’ stamel ik.

‘Of jullie stelen ze van de Russen die hun kampe-ment op het eiland hebben opgeslagen of jullie gaan mee op jacht met de lokale bevolking, de Aleut. Het kan me niet schelen hoe, maar jullie keren niet terug zonder pelzen.’

Rufus trekt een krukje vanuit een donkere hoek en gaat erop zitten. Uit zijn broekzak haalt hij dobbelstenen. Het witte vlies over zijn oogbollen licht op. ‘Wil je erom dobbelen?’ Hij wrijft met zijn mouw het speeksel van zijn lippen. ‘Als je een oneven aantal ogen gooit, dan steel je van de Russische barbaren. Bij een even getal sluit je je aan bij de Aleut.’

HET IS NACHT. Het maakt geen verschil, het was al donker in de buik van het schip. Terwijl de twee oudste zeemannen naar het dek zijn teruggekeerd en stiekem een roeiboort klaarmaken om ons aan land te brengen, houdt Tommy de wacht. Niet dat we van plan zijn ver te lopen. Het liefst bots ik niet op de kapitein. Tommy vertelde dat de kapitein een half jaar geleden milde straffen begon uit te delen, zoals iemands oren afsnijden als die een vaatje rum had gestolen, maar de straffen werden om duistere redenen snel wreder. Laatst gaf de kapitein een van de officieren aan boord de opdracht om een matroos neer te schieten omdat hij de favoriete zijden kousen van de kapitein had gestolen. Gelukkig was de getroffene niet dood.

‘Wat een afschuwelijke man’, gromt Stiene. Ze leunt met haar rug tegen een ton en slaat haar armen om haar opgetrokken knieën. ‘Hoe kun je iemand laten neerknallen om een stom paar kousen?’

Tommy fronst zijn voorhoofd en mompelt dat het

moeilijker is om het vreemde gedrag van de kapitein te begrijpen dan de wind uit de zeilen te halen. ‘De kapitein is sinds enkele maanden veranderd. Hij ziet er ook anders uit. Hij draagt nu een gepoederde pruik. Om zijn duivelsoren te bedekken, wordt gefluisterd. Vroeger had hij een hekel aan de pruik. Ooit was hij een aimabele man, zonder pruik en zonder slecht humeur. Nu schiet hij zelfs uit zijn krammen als je weigert je kroes met sparrambier te drinken. Dat vieze goedje krijgt bijna niemand door zijn keelgat. Een goed middel tegen scheurbuik, beweert de kapitein. Tobias, een van de matrozen met wie ik goed opschoot, is enkele weken geleden aan scheurbuik gestorven. Zijn adem stonk erger dan rotte vis en zijn tanden vielen eerder uit zijn mond dan hij ze kon tellen. Daarom drink ik toch het bier. Helpt ook tegen heimwee.’ Het schip schommelt plots van links naar rechts. Een bol touw schuift over de plankenvloer en blijft aan een uitstekende kop van een roestige nagel hangen. De jongen blijft op zijn benen staan alsof er niets aan de hand is. ‘Misschien wil de kapitein ook gewoon naar huis’, mompelt hij. Stiene en ik slingeren heen en weer. De zware deining stopt net voor ik er kotsmisselijk van word.

Er valt een stilte. In de verte zijn stemmen en scheepsgeluiden te horen, gedempt alsof het schip omgeven is door mist.

‘Het stinkt hier verschrikkelijk’, onderbreekt Stiene de stilte.

‘Ik heb er geen last van’, zegt Tommy schouderophalend. ‘Wees blij dat het niet nog harder stinkt. Nu ruik je alleen de urinestank van enkele weken geleden. Normaal gezien komen de meeste matrozen hier elke dag emmers vol plassen. Niemand staat te springen om zijn blote kont overboord te steken in de bijtende kou. Maar de kapitein heeft ons verboden om hier in het ruim onze broek nog af te steken.’

‘Kun je ons niet op een andere plek laten wachten op je twee makkers?’

‘Of een ander plan bedenken om ons leven te sparen?’ mompel ik binnensmonds.

Tommy schudt het hoofd. ‘Het is de enige plek waar de kapitein met zekerheid nooit komt. Hij kan de geur van pis niet uitstaan. Een van de officieren wist me te vertellen dat de stank de kapitein doet denken aan zijn magere jeugd toen hij in Staithes woonde, een Engels dorp gebouwd op een smalle richel van een hoge klif. Hij vulde toen doodongelukkig puntzakken met gedroogde pruimen en schoof blikjes sardienen op de schappen van een kruidenierszaak. Hij ging elke avond naar de haven en keek naar de schuiten die tonnen pis naar de aluingroeven brachten.’

‘Wat zijn aluingroeven? En wat gebeurde er met de pis?’ vraagt Stiene. Tommy praat tegen Stiene alsof ik

lucht ben. Ik kan niet anders dan luisteren hoe hij vertelt dat aluin een witte steen is die in de rotsen aan de kust te vinden is. Het gruis van de stenen wordt in bakken met rottend zeewier en mensenurine vermengd en blijft er voor minstens een jaar liggen stinken tot het een kristal wordt. Het kristal wordt gebruikt als basis voor het verven van textiel, hij zegt het alsof hij er de uitvinder van is. Stiene trekt niet eens haar neus op als hij eraan toevoegt dat de tonnen pis uit de Londense kroegen komen, omdat in de kleine kustdorpjes te weinig wordt gepist. Als hij nu nog één keer het woord pis uitspreekt, dan word ik pisinjdig. Maar dan klikt Stienes schouder tegen de mijne, als een magneetje. Er verschijnt een glimlach op mijn gezicht.

Ik bekijk Tommy vanuit mijn ooghoek. Hij heeft een kruik vastgenomen, neemt enkele gulzige slokken en begint te geeuwen als een oester. Zelfs met een slaperige kop ziet hij er als een adonis uit. Waarom komen er altijd jongens op mijn pad met een karakterkop die zelfs een blinde met zijn ogen doet knipperen? Een kop zoals die van Sam. Mijn gedachten rennen naar huis, naar papa die over zijn oren verliefd is op de moeder van Sam, de kokkin van het Kraaiennest. Keukenprinses Saskia kon mijn vader rond haar vinger draaien als spek rond een gebrad. Zit Sam nu op mijn lievelingsplek in de zetel? Hoewel we even oud zijn, reiken zijn benen verder dan de mijne, zonder twijfel tot aan va-

ders favoriete zitplekje. Spiegelt hij zijn brede grijns in de zilveren schaal op de salontafel? Mijn moeder had de schaal op de rommelmarkt gekocht. Ik heb lang op de rand van de schaal naar een vingerafdruk van haar gezocht.

Het magneetje trekt me terug naar het stinkende schip. Tommy heeft eindelijk ontdekt dat stoppen met praten niet hetzelfde is als stoppen met ademen. Terwijl hij ons in het oog houdt, bindt hij een hangmat tussen twee palen en gaat erin liggen. Stiene fluistert in mijn oor dat ze in zijn kruik zal pissen als hij in slaap ligt. Ik kijk haar aan. Is ze dan toch niet zo onder de indruk van zijn verschijning? Haar ogen lichten op in het donker, maar doven ineens weer. ‘Waarom zijn we hier beland? Wat heeft deze plek met de stomme vloek van mijn moeder te maken? Shit!’ sist ze. ‘Het enige wat ik wil, is naar huis terugkeren.’

Ik hoef niet te liegen dat alles goed komt, want voor ik mijn mond kan opentrekken, verschijnen Rufus en Jack. We schieten overeind. ‘Gooi die twee schavuiten in ’n kolenzak en breng ze naar de sloep. Hij ligt aan bakboord’, snauwt Rufus naar Tommy, die uit de hangmat rolt. ‘Tommy, idioot, je was ingedommeld!’

‘Niets van’, stamelt Tommy slaapdronken. ‘Ik was...’

‘Help Jack, we moeten voortmaken,’ onderbreekt Rufus hem, ‘d’ zee is kalm, maar wie weet voor hoe lang. Niets is voorspelbaar op deze rotplaats.’

Tommy knikt schaapachtig en vangt een van de twee kolenzakken die Jack vanachter een rieten schutting heeft gehaald. 'Jij, zeemeerminnetje, hierin.' Jack houdt de zak open. Met een kingebaar beveelt hij Stiene meteen te doen wat hij vraagt. Gedwee stapt ze in de zak. Ik doe hetzelfde als Tommy iets gelijkaardigs naar me grauwte en met de zak schudt.

Ik hoor het gehijg en gegrom van de mannen, die ons achter zich aan slepen. Traptreden knallen tegen mijn ribben. Doffe klanken doen me denken aan touwen die tikkertje spelen met een mast. Door de gaatjes van de ruw geweven kolenzak zie ik weinig van het dek waarop we zijn beland. IJskoude lucht klopt op mijn borst. 'Gebruik de katrol om ze in d' roeiboot te laten zakken', hoor ik fluisteren. Daarna gevloek als de katrol een piepend geluid maakt. De zak slingert zo hard heen en weer dat ik vrees dat ik in het water zal belanden, maar dan bonk ik op de bodem van de wiebelende roeiboot. De zak zuigt het water op dat over de rand klotst. De stem van Rufus klinkt zwak van ergens boven ons: 'Het is niet ver, roei in d' richting van de maan, ik wacht hier aan bakboord met 'n lamp. Zo kunnen jullie de weg terugvinden als de mist plots weer opdoemt.' Roespanen kletsen in het water. 'Sneller, Tommy', klinkt het nijdig uit de mond van Jack.

'Ik stik hier bijna', roept Stiene. 'Als we dood zijn, mag je al zeker fluiten naar de zeeotterhuiden.'

Mijn tanden klapperen van de kou.

‘Zwijg, trien!’ snauwt Jack.

‘Je vergeet haar zeemeerminnetje te noemen’, grom ik achter de ruwe naad die tegen mijn mond drukt.

‘Laat me eruit! Laat me eruit! Laat me eruit!’

‘Houd je kop!’

‘Alleen als je ons eruit haalt!’

Een mes schiet langs mijn hoofd en snijdt de kop van de zak eraf. De ruwe stof glijdt suf naar beneden. Gelijktijdig worstelen we ons uit de zak tot ergernis van Tommy, die roept dat de boot zal omslaan. Ik knipper met mijn ogen. In het schijnsel van de maan zie ik het schip liggen. Een driemaster. De zeilen zijn opgerold en hangen als slordig bijeengebonden bundels aan dwarsbalken. Het maanlicht weerkaatst op een kluwen van touwladders en touwen. Kanongaten staren ons na. In een baai verderop is het achtersteven van een tweede schip te zien.

‘Waar brengen jullie ons naartoe?’ vraag ik aan Tommy. Mijn handen zien blauw van de kou.

‘We zetten jullie af op het eiland Unalaska. De Russen die er een tijdelijke nederzetting hebben, beweren dat er nog veel van dit soort eilanden zijn, eilanden met meer zeeotters dan mensen. Ten noorden van de eilanden ligt de Beringzee, ten zuiden de Noord-Atlantische Oceaan. De eilanden zouden een ketting vormen die Rusland en Amerika overzee met elkaar verbinden. De

Russen noemen de oorspronkelijke bewoners van het eiland “Aleut”. Ze verplichten de Aleut om voor hen op zeeotters te gaan jagen.’

‘Zoals wij jullie nu verplichten om dat voor ons te doen’, onderbreekt Jack hem. ‘Tenzij je voor waar neemt wat de dobbelstenen van Rufus hebben beslist: dat jullie de pelzen uit de opslagruimtes van de Russen gaan stelen. Kijk goed uit, want die barbaren snijden met plezier jullie keel over.’

‘Lach niet zo gemeen’, grauwt Stiene, hoewel Jack zwijgend de andere kant opkijkt.

Hij duwt de roeispanten dieper in het water, draait zijn hoofd naar ons om en laat dan toch een vunzig lachje horen. ‘Je mag van geluk spreken dat we niet meer zo dicht bij de Noordpool zitten of ik gooide je in het water als voer voor de walvissen, zeemeerminnetje.’

‘De walvissen die wij hebben gezien eten geen mensen, wel plankton en...’ Tommy hijgt zo hard van het roeien dat hij zijn zin niet kan afmaken.

‘Hang niet opnieuw de wijsneus uit, kruitaapje. Jij zit veel te vaak te luistervinken bij de kapitein en de wetenschappers aan boord. Ze weten minder van de zee dan een zeerot als ik!’ Jack kijkt reikhalzend en met gefronste wenkbrauwen naar iets achter me. Hij gooit de roeispanten in de boot en duwt zijn muts dieper op zijn hoofd. Ik draai me om. De sloep vaart zich met een schok vast in het ondiepe water voor de kust-

lijn. Voor ons strekt zich onder de zilverkleurige maan een kaal, wit landschap uit. Het eiland zuigt het bootje aan land.

RILLEND VAN DE KOU ZETTEN Stiene en ik voet op het eiland. Tommy zit alweer in de sloep en pakt de roeispanten vast. Terwijl de golven tegen Jacks zeemansbenen klotsen, houdt hij het bootje in bedwang. Hij roept over zijn schouder dat hij ons over enkele dagen zal komen oppikken. Hij klimt in de boot en beveelt Tommy onmiddellijk terug naar het schip te roeien.

‘Hoe kan ik van een piraat geloven dat hij woord zal houden?’ roept Stiene hem na.

‘Piraat?’ schampert Jack. ‘We voeren in opdracht van koning George een geheime missie uit!’ Wat hij nog meer zegt, wordt gesmoord door het geschreeuw van een koppel zeemeewen.

‘Totaal onbetrouwbaar’, wijst Stiene met haar kin naar de zee.

‘De zee?’

‘Nee, die twee zeemannen! Alsof een koning een geheime opdracht zou geven aan een bende dieven en moordenaars.’

Sprakeloos staar ik naar de nevel die plots zo dik en wit boven het water hangt dat ze licht geeft. Ik twijfel of het tweetal het schijnsel van Rufus' lamp aan boord van het schip nog zal kunnen zien. Mijn hart bonst zo hard dat ik vrees dat het uit mijn borst zal springen. Ook boven het eiland hangt de dikke mist. Stiene knijpt in mijn hand en fluistert: 'Het is alsof we zijn teruggekeerd naar het Witte Landschap met de Witte Waterput.'

Ik huiver bij de gedachte dat ik niet eens een ijsbeer voor mijn neus zou kunnen zien verschijnen. Mijn hoofd duikt in de kap van de pelsmantel. Lag hier maar een wit kiezelpad in een roomkleurig grasveld dat ons naar de Witte Waterput leidde. In gedachten voel ik de warmte van de flikkerende, witte kaarsen op de rand van de Witte Waterput en staar ik naar de bleke munten op de bodem van de put. Er gaat een rilling door me heen als op het wateroppervlak een dun vliesje met de afbeelding van een wijzerplaat verschijnt. Een doorzichtige hand duikt uit de put op, grijpt ons vast en slingert ons door tijd en ruimte. Haastig probeer ik de herinneringen uit mijn hoofd te knippen.

Stiene trekt aan mijn mouw en vraagt wat er is.

'Ik zit te denken...'

Ze kijkt me aan alsof het een rareiteit is.

'Wat ons overkwam in het Witte Landschap met de Witte Waterput en alles wat we sindsdien beleefden, lijkt een droom', ga ik verder.

‘Ken je het verschil niet tussen een droom en een nachtmerrie?’ vraagt ze laconiek.

De opmerkelijk vreemde gebeurtenissen waarin we zijn beland zijn nog geen volle week geleden gestart, toen Stiene thuis op zolder een kistje met vijftien vreemde munten en een briefje vond. Het was afkomstig van Stienes moeder, die vier jaar geleden van de ene dag op de andere haar gezin in de steek had gelaten. Ze moet het op zolder hebben verstoopt, vlak voor ze de haperende voordeur met een ruk achter zich had dichtgetrokken. De eerste dagen na haar vertrek donderde Stiene de trap af zodra de deurbel ging, hopend dat haar moeder op de dorpel zou staan. Stiene, haar broers Felix en Jacob, en haar vader zochten maandenlang de stad en het land af, maar vonden haar niet terug. Stiene wilde zelfs de hele wereld rond gaan zoeken, maar die is te groot en daarom besloot haar hoofd om te doen alsof ze het niet erg vond dat ze haar leven zonder moeder moest verderzetten. Stiene zocht uiteindelijk haar eigen weg en had er vier jaar lang geen benul van dat de zolder een geheim droeg. Dat Stienes vader en broers dieven zijn (van het goeie soort), is een kleinigheidje in vergelijking met wat ik over Stienes moeder ontdekte. De ontluistering van haar geheime leven begon met het briefje in het kistje. Op het eerste zicht leek het alsof ze het in een van haar dronken buien had geschreven:

Lieve Isaak, Felix, Jacob en Stiene,

Ik noemde jullie nooit eerder lief, maar ik heb het ontelbaar vaak gedacht. Negeer mijn aanhef maar, voor jullie telt het nieuwe begin.

Als een mens mag je van het leven nemen, maar ik heb lang geleden iets verschrikkelijks gedaan. Ik moet ermee blijven leven. Opnieuw afscheid nemen hoort erbij. Het kan niet anders. Jullie zijn te mooi, mijn waarheid te lelijk.

Mama

PS: Als jullie later terugkeren naar de Mensothecaris, zeg hem dan dat het me spijt.

Het was een afscheidsbrief, zoutloos alsof ze elk woord eerst onder de kraan had afgespoeld. Stiene wist meteen dat het geen grap was. Van grapjes werd Stienes moeder zo misselijk als een krab.

We weten intussen wie de Mensothecaris is. Als ik aan papa zou vertellen dat de Mensothecaris een grijsaard is van vierhonderdduizend jaar oud, dan zou hij zijn hand op mijn voorhoofd leggen en vrezen dat hoge koorts mijn hersenen heeft gekookt. Hij zou in paniek

de hulpdiensten bellen als ik eraan zou toevoegen dat de Mensothecaris alle levensverhalen van alle mensen in zijn Mensotheek bewaart en iedereen voor hun geboorte een boek komt lenen dat invloed op hun eigen leven heeft. Het levert minstens een kanttekening in je eigen levensverhaal op. Of misschien wel een heel hoofdstuk. Papa is nochtans veel van me gewend. Hij weet dat ik dankzij een fetisj door tijd en ruimte kon reizen. Ik vergeet de opluchting in zijn ogen nooit meer toen hij hoorde dat ik de fetisj had achtergelaten bij een pygmeëenvrouw na mijn avontuur in China. Wat ik hem niet vertelde, is dat de fetisj een kracht in mijn binnenste heeft achtergelaten die me nog verder doet reizen dan ooit tevoren. Ondertussen hebben mijn oude vrienden Karel en Otto hem waarschijnlijk al ingelicht. Wat zullen ze hem vertellen? Dat ze niet weten of we ooit terugkeren? De vochtige mist kruipt achter mijn ogen.

‘We kunnen onder die overhangende rots schuilen tot de zon opkomt’, wijst Stiene naar de plek waar de nevel door een gure wind is weggeblazen. De maan grijpt haar kans en werpt haar licht op een kraterlandschap. Stiene knoopt de bontjas rond haar hals dicht. Haastig zoeken we beschutting onder het stenen dak. Stilzweigend leunen we tegen elkaar. De wind fluit een toontje lager tussen de kieren van de rotsblokken.

Stiene klemt het zakje waarin het kistje met munten

zit tussen haar voeten. Met trillende handen haalt ze het kistje eruit en klapt het deksel open. Ze grabbelt tussen de oude munten naar het briefje, plooit het open en blaast er een wolkje vrieslucht op. Het wolkje hangt boven de woorden *ik heb lang geleden iets verschrikkelijks gedaan*, maar deze woorden zijn voor ons geen raadsel meer. Toen de moeder van Stiene vlak voor haar geboorte een boek uit de Mensotheek kwam lenen, nam ze niet één, maar twee levensboeken mee, met de hoop dat ze daardoor twee levens zou krijgen. De Mensotheecaris ontdekte de diefstal en sprak een vloek over haar uit. Als straf werd ze gedoemd om oneindig veel levens te lijden. De levensduur van elk leven is voorspelbaar, ze komen in aantal jaren overeen met de reeks opeenvolgende priemgetallen. Ze startte met een kort leven dat amper twee jaar duurde. Daarna een leven van drie jaar, vervolgens van vijf, van zeven, van elf, van dertien jaar... tot... ja, tot oneindig, want er zijn oneindig veel priemgetallen. Als moeder van Stiene beleeft ze haar vijftiende leven. Ze zal zevenenveertig jaar worden, een levenslengte gelijk aan het vijftiende priemgetal. In 2020 zal ze sterven en opnieuw geboren worden. Over drie jaar.

Ik voel Stienes hoofd op mijn schouder zakken. Haar ogen zijn dichtgevallen. Ze slaapt onrustig. Ik schuif het briefje voorzichtig van tussen haar duim en wijsvinger en leg het boven op de munten in het kistje.